

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitulvm LIII. Congregato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

Congregato.

PARAPHRASIS.

Cum Capitulum ecclesie Niuernensis congregatum ad electionem Episcopi suffragia dedissent, publicato scrutinio, apparuit tredecim in Decanum, & octodecim in Cantorem consensisse: qui proinde, tanquam maiorem partem Capituli facientes, electionem eius promulgarunt. Sed alij qui pro Decano suffragati erant, existimantes, electionem eam Cantoris, quippe sufficientem scientiam non habentis, irritam esse; & electores illos, grauiter delinquentes, iuxta Concilium Lateranense c. cum in cunctis 7. hoc tit. pro hac vice eligendi protestate priuatos, omnemque ius electionis ad ipsos deuolutum esse; Decanum in Episcopum elegerunt, contra priorem de Cantore factam electionem, ad Sedem Apostolicam appellantes: Sed alij Canonici e diuerso petiuerunt a Pontifice Gregor. IX. ut eam Decani electionem irritam declararet; cum a paucioribus facta fuerit; & quidem prior ea Cantoris electio cassata fuisset. Ad hæc respondet Pontifex, & mandat cuidam Episcopo, Si Cantor defectum in literatura non patiat, & aliàs idoneus sit, ut eius electionem Apostolica auctoritate, priore electione infirmata, confirmet: Alioquin verò, si Cantor defectum patiat, eius electione irrita declarata, Decanum, si nullum canonicum ei obstat impedimentum, dictæ Ecclesie Niuernensi, eadem Apostolica auctoritate præficiat,

SUMMARIVM.

1. Si vna pars Capituli scienter eligit indignum, pars altera, quamuis minor numero, statim non inchoato nouo scrutinio, electionem de altero digno promulgare potest.
2. Electio aut similis actus ipso iure irrita.

us, interdum irritandus dicitur, hoc est, irritus denunciandus.

NOTANDVM I. Si pars vna Capituli deliquit eligendo indignum, pars altera, quamuis minor numero, statim non inchoato nouo scrutinio, electionem de altero digno promulgare potest. Ita hæc secundum communem intellectum, & consentit c. cum Vintoniensis 25. hoc tit. vbi id docui not. 3. & c. scriptum 40. vbi id docui not. 5. eod. tit. Ratio indicatur in textu huius c. quia cum alij delinquentes ipso iure priuati existant pro ea vice, veluti non reputantur inter Capitulares: Quare cum alij, qui non deliquerunt, totum Capitulum representent, formare possunt electionem secundum suffragia, quæ in scrutinio dederunt pro persona digna.

Pro pleniori intellectu quedam ex communi doctrina aduertit debent. I. Quod loquimur de casu, in quo eligentes personam indignam deliquerunt, vid. scienter ita eligendo, iuxta c. cum in cunctis 7. hoc tit. Id verò in casu huius c. si videl. eligatur scientiæ, bonæ vitæ, aut simili defectu laborans, fermè præsumitur, prout etiam ex hoc c. apparet; atque tradidit Gl. in reg. 47. in 6. *Præsumitur ignorantia, vbi scientia non probatur, dicens quod hæc regula vera est in his, quæ quis scire, aut indagare non tenetur: In his autem, quæ quis scire aut indagare tenetur, non habet locum, sicut in eligendo Prælato, iuxta c. 2. d. 61.*

II. Nomine electionis factæ de persona indigna accipere debemus eam, quæ communi nomine facta est, prout responsum est in c. perpetuæ 7. hoc tit. in 6. & dixi in supra cit. c. cum Vintoniensis not. 3. At verò quæ in ipso scrutinio singulariter dari solent suffragia seu vota, electionis nomen propriè loquendo, non merentur, prout ex hoc etiam c. colligitur, & notauit Abb. not. 2.

III. Quod pars altera, quæ in personam indignam suffragia non direxit, si animaduertens alios propter formatam electionem de indigno priuatos esse, nouum scrutinium, alijs exclusis

elusus, aut etiam voluntariè secum admissis (iuxta ea quæ dixi in eod. c. cum Vintonienſis not. 3.) inchoare nolit, tum electione de persona digna statim, siue incontinenti promulgare debent, vti colligitur ex c. cum post 46. vbi DD. communiter docent, quòd processus electionis sine interruptione peragi debet; id quæ annotauit Gl. hic communiter recepta ver. postmodum, & explicat Abb. hic. n. 6. & Innoc. in princ. huius c.

IV. Si pars minor Capituli electionem de persona digna priùs promulgasset, ea ex subsequente electione facta ab altera parte de persona indigna, confirmationem aut valorem non acciperet, prout ex communi hic notauit Ioann. Andr. Imola n. 8. Anton. n. 6. Abb. n. 5. & sumitur ex c. auditis 29. hoc tit. vbi dicitur, quòd ex post facto non potest conualescere, quod ab initio nullum fuit: At verò electio, quippe à minore Capituli parte facta, priùsquam alij plures numero electione formata priuatione contraxerant, penitus irrita fuit: Ergo conualescere aut confirmari non potest, si electio aliorum de persona indigna sequatur,

NOTANDVM II. Electio, aut similis actus, qui ipso iure irritus est, interdum dicitur à Superiore irritandus, aut cassandus, id est, irritus denunciandus, vti aperte etiam ex hoc c. colligitur.

CAPITVLVM LIV.

Dudum.

PARAPHRASIS.

Rhotomagensi ecclesia vacante, Canonici in vnum cõuenientes Decanum suum in Archiepiscopum elegerunt: Sed Archidiaconus & alij quidam se electioni opposuerunt, ad sedem Apostolicam accedentes; ex altera etiam parte misso Procuratore, qui causam eligentium defenderent. Archidiaconus inter alia obiecit electo, quòd post Concilium Lateran. sub Innoc. III. (in quo c. 13. cautum erat, vt, qui curatum beneficium accipit, eiusmodi priùs habitum, tanquam ipso

iure vacans, dimittere debeat, alioquin vtroque priuetur) ipse Archidiaconatus Ambianensem obtinuerit, & cum eo plures ecclesias parochiales, quas ante Conciliũ obtinuerat, retinere præsumpserit, imò ecclesias illas, dimisso Archidiaconatu, adhuc retineat. In quo facto eius plura delicta concurrunt; videl. statuti generalis Concilij transgressio, vitium cupiditatis (quod ipse in alijs reprehendere debebat) ex beneficiorum pluralitate contractum: quasi furtum & rapina, ex contrectatione beneficiorum ad se non pertinentium, quippe quæ ipso iure, post adeptionem alterius vacabant: Denique deceptio animarum, quarum curam gerere præsumpsit, cum tamen eã priuatus esset. Ex altera verò parte stans Procurator eorum, qui Decanum elegerant, tametsi dictam beneficiorum pluralitatem confiteretur, excusauit tamen, literis exhibitis, quòd à Rhotomagensi Archiepiscopo talis illi concessio facta esset: Verum cum hanc excusationem friuolam indicasset Pontifex Gregor. IX. mandauit quibusdam à se delegatis, vt, si constaret, dictum Decanum parochiales ecclesias, post Archidiaconatum, curam animarum habentem, receptum tempore electionis suę retinuisse, neque Sedis Apostolicæ super ea re dispensationem exhibere posset, electionem eius Apostolica auctoritate cassarent. Coram his itaque iudicibus delegatis partes comparuerunt, atque præstito iuramento de veritate dicenda, positiones & responsiones hinc inde fecerunt: Deinde verò Iudices, non obstante, quòd Decanus prætextu quorũdam granaminũ ad Sedem Apostolicam appellaret, eius electionem irritarunt, & Ceno-manensem Episcopum ecclesiæ Rhotomagensi prouiderunt. His intellectis, Pontifex respondit, processum horum Iudicũ irritũ esse; quia licet corã ipsis positiones & responsiones super pluribus articulis factæ sint, nulla tamen litis cõtestatio: Quare ea coram ipso Papa controuersia de Decani electione agitata fuit, atque facta
litis